

RAMOWY PROGRAM SZKOLENIA

Tytuł programu

Ramowy program szkolenia w zakresie wspomaganie szkół w wykorzystywaniu nowoczesnych technologii w procesie nauczania–uczenia się

Kompetencja kluczowa i etap edukacyjny

Kompetencje informatyczne – trzeci etap edukacyjny

Opis kompetencji

Zdefiniowanie kompetencji

Rada i Parlament Europejski zdefiniowały kompetencje jako „połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji”. Kompetencje kluczowe zaś to te, których „wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia”¹.

¹Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2006/962/WE z dn. 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U. L 394 z 30.12.2006).

Kompetencje informatyczne stanowią jedną z ośmiu kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie opisanych w Zaleceniach Parlamentu Europejskiego i Rady Europy i „obejmują umiejętne i krytyczne wykorzystywanie technologii społeczeństwa informacyjnego (TSI) w pracy, rozrywce i porozumiewaniu się. Opierają się one na podstawowych umiejętnościach w zakresie TIK: wykorzystywania komputerów do uzyskiwania, oceny, przechowywania, tworzenia, prezentowania i wymiany informacji oraz do porozumiewania się i uczestnictwa w sieciach współpracy za pośrednictwem internetu”².

Zgodnie z powyższymi zaleceniami kompetencje informatyczne wymagają:

1. Na poziomie wiedzy:

- znajomości natury, roli i możliwości technologii społeczeństwa informacyjnego (TSI) w życiu osobistym i społecznym oraz w pracy;
- znajomości aplikacji komputerowych (edytory tekstu, arkusze kalkulacyjne, bazy danych, przechowywanie informacji) i możliwości ich wykorzystania;
- znajomości potencjalnych zagrożeń związanych z internetem i komunikacją za pośrednictwem mediów elektronicznych (poczta elektroniczna, narzędzia sieciowe);
- rozumienia sposobu, w jaki TSI mogą wspierać kreatywność i innowacje;
- świadomości zagadnień dotyczących prawdziwości i rzetelności dostępnych informacji;
- świadomości prawnych i etycznych aspektów interaktywnego korzystania z TSI.

2. Na poziomie umiejętności:

- poszukiwania, gromadzenia, przetwarzania, oceniania i krytycznego wykorzystywania informacji;
- korzystania z narzędzi do tworzenia, prezentowania i rozumienia złożonych informacji;

² Tamże.

- docierania, wyszukiwania i korzystania z usług oferowanych w internecie;
 - wykorzystywania TSI jako wsparcia krytycznego myślenia, kreatywności i innowacji.
3. Na poziomie postaw:
- krytycznej i refleksyjnej postawy w stosunku do dostępnych informacji;
 - odpowiedzialnego wykorzystywania mediów interaktywnych;
 - zainteresowania udziałem w społecznościach i sieciach w celach kulturalnych, społecznych lub zawodowych.

Specyfika kształtowania kompetencji informatycznych na trzecim etapie edukacyjnym

Rozwój dziecka we wczesnej fazie dorastania

Okres nauki w gimnazjum to czas adolescencji. Jest to okres intensywnych przemian rozwojowych, kiedy rodzi się własna osobowość dziecka. Z psychologicznego punktu widzenia wiek gimnazjalistów jest jednym z trudniejszych etapów rozwoju człowieka. Okres dojrzewania to czas tworzenia związków rówieśniczych i podniesienia rangi przynależności do grupy. Przyjęcie do grupy staje się źródłem poczucia własnej wartości. Określenie standardów zachowania dotyczących sposobu spędzania wolnego czasu, stylu bycia, wyglądu często odbywa się przy wykorzystaniu środowiska wirtualnego.

Technologie informacyjno-komunikacyjne są naturalnym towarzyszem życia współczesnego gimnazjalisty. Internet to medium, którego dynamiczny rozwój i potencjał potrafią wykorzystać przede wszystkim młodzi ludzie. Dla nastolatków internet z jego szerokim wachlarzem interaktywnych możliwości jest narzędziem do kształtowania swojego wizerunku, miejscem zbudnie

bezpiecznym, gwarantem anonimowości i lekarstwem na problemy. Równocześnie jest to kopalnia możliwości i okno na świat, w którym obok wartościowej wiedzy i odpowiedzialnych internautów spotykamy drastyczne obrazy i agresywnych użytkowników.

Na destrukcyjny wpływ internetowych treści szczególnie narażeni są młodzi ludzie, wchodzący w wiek dojrzewania na etapie gimnazjalnym. Należy zaakceptować fakt, że internet jest dziś dla gimnazjalistów wiodącym medium, pierwszym źródłem informacji. Wrodzoną znajomość TIK można wykorzystać w zachęcaniu uczniów do zdobywania wiedzy i poszerzania swoich zainteresowań.

Kompetencje informatyczne w zapisach podstawy programowej

W zakresie technologii informacyjnych podstawa programowa kładzie główny nacisk na kształcenie umiejętności świadomego i sprawnego posługiwania się komputerem oraz narzędziami z zakresu TIK, które mają służyć przygotowaniu uczniów do aktywnego funkcjonowania w tworzącym się społeczeństwie informacyjnym. Program nauczania wprowadza uczniów w tajniki posługiwania się technologiami informacyjnymi, umożliwia realizację treści nauczania na kolejnych etapach kształcenia.

Do najważniejszych umiejętności z obszaru kompetencji informatycznych zdobywanych przez ucznia w trakcie kształcenia ogólnego na trzecim etapie edukacyjnym należą:

- umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi;
- umiejętność wyszukiwania, selekcjonowania i krytycznej analizy informacji.

Ogólne zapisy są uszczegółowione w podstawach programowych poszczególnych przedmiotów odpowiednio do nauczanej dziedziny. Zadania szkoły odnoszące się do technologii informacyjno-komunikacyjnej są realizowane poprzez:

- umożliwienie wszystkim uczniom poznania podstaw nowoczesnych technologii – służą temu wydzielone zajęcia informatyczne: przedmiot informatyka;

- wykorzystanie technologii jako narzędzia do poznawania innych dziedzin nauki.

Mając na uwadze zapisy podstawy programowej, nauczyciele powinni wspierać i angażować uczniów do pogłębiania wiedzy i rozwijania umiejętności w następujących obszarach technologii informacyjno-komunikacyjnej:

- posługiwanie się środkami (urządzeniami) tej technologii;
- stosowanie narzędzi tej technologii, czyli wszelkiego rodzaju oprogramowania, zwłaszcza umożliwiającego rozwój kreatywności;
- stosowanie technologii do rozwiązywania problemów i podejmowania decyzji w projektach badawczych;
- poszukiwanie informacji, komunikowanie się i współpraca z wykorzystaniem środków i narzędzi technologii;
- wpływ technologii na życie obywateli i społeczeństw – aspekty humanistyczne, etyczno-prawne i społeczne.

Elementem powszechnego kształcenia informatycznego jest także umiejętność programowania, pilotażowo wprowadzona do szkół od 2016 r. Nauka programowania kształci takie umiejętności jak: logiczne myślenie, precyzyjne prezentowanie myśli i pomysłów; sprzyja także dobrej organizacji pracy podczas rozwiązywania problemów i buduje kompetencje potrzebne do współpracy, niezbędne dzisiaj w niemal każdym zawodzie. W warunkach szybko zmieniającej się technologii te umiejętności są ponadczasowe, trwalsze niż jakikolwiek język czy środowisko programowania. Umiejętności nabyte podczas programowania są przydatne nie tylko na zajęciach z innych przedmiotów, lecz także w późniejszym etapie życia, w różnych zawodach – niekoniecznie informatycznych.

Umożliwiają przejście z pozycji cyfrowego konsumenta na pozycję cyfrowego twórcy oraz przyjęcie roli osoby władającej technologią, a nie tylko poddającej się jej³.

Wspieranie uczniów w kształtowaniu kompetencji informatycznych na trzecim etapie edukacyjnym

Ważnym zadaniem szkoły na trzecim etapie edukacyjnym jest przygotowanie uczniów do życia w społeczeństwie informacyjnym. Nauczyciele na zajęciach z różnych przedmiotów powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, z zastosowaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Realizację powyższych celów powinna wspomagać dobrze wyposażona biblioteka szkolna, dysponująca aktualnymi zbiorami, zarówno w postaci księgozbioru, jak i w postaci zasobów multimedialnych. Nauczyciele wszystkich przedmiotów powinni odwoływać się do zasobów biblioteki szkolnej i współpracować z nauczycielami bibliotekarzami w celu wszechstronnego przygotowania uczniów do samokształcenia i świadomego wyszukiwania, selekcjonowania i wykorzystywania informacji.

Ponieważ środki społecznego przekazu odgrywają coraz większą rolę, zarówno w życiu społecznym, jak i indywidualnym, każdy nauczyciel powinien poświęcić dużo uwagi edukacji medialnej, czyli wychowaniu uczniów do właściwego odbioru i wykorzystania mediów.

Poza tym nauczyciele powinni wspierać wszystkich uczniów w ich indywidualnym przygotowaniu do życia osobistego i zawodowego w społeczeństwie informacyjnym, w którym technologia jest jedną z najważniejszych sił napędowych rozwoju jednostki i społeczeństwa.

³ Rada ds. Informatyzacji Edukacji przy MEN, [Podstawa programowa kształcenia informatycznego: propozycja zmian w obowiązującej podstawie programowej](#), 2015, s. 1 [online, dostęp dn. 16.10.2016].

Profil kompetencyjny ucznia

Wiedza

Uczeń:

- zna metody wyszukiwania informacji;
- zna zasady udostępniania i rozpowszechniania materiałów w sieci;
- zna aplikacje, narzędzia z zakresu TIK wykorzystywane w procesie uczenia się i rozwijania zainteresowań;
- zna metody i narzędzia współpracy online;
- zna korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z komputera, internetu i multimediiów;
- zna zasady higienicznego korzystania z TIK.

Umiejętności

Uczeń:

- wyszukuje potrzebne informacje oraz identyfikuje potencjalne źródła informacji;
- kompetentnie odczytuje informacje i ocenia ich wartość, włączając je do zasobu swojej wiedzy;
- samodzielnie i aktywnie korzysta z zasobów cyfrowych w procesie uczenia się;

Załącznik nr 14 (19)

- samodzielnie i bezpiecznie posługuje się sprzętem, oprogramowaniem komputerowym oraz urządzeniami mobilnymi w uczeniu się i rozwijaniu swoich zainteresowań;
- posługuje się TIK w przygotowaniu i realizacji projektów oraz przy prezentowaniu wyników pracy;
- komunikuje się za pomocą TIK, współpracuje oraz uczestniczy w życiu różnych społeczności z wykorzystaniem rozległej sieci komputerowej.

Postawy

Uczeń:

- jest gotowy do pracy w zespole;
- reprezentuje postawę aktywnego zaangażowania do pracy samodzielnej z wykorzystaniem TIK;
- uznaje, że dokładna i kompletna informacja jest podstawą rzetelnego zdobywania wiedzy;
- uzyskuje i wykorzystuje informacje w sposób etyczny i zgodny z prawem;
- rozumie prawne i społeczne problemy związane z wykorzystaniem TIK;
- jest gotowy do samokształcenia;
- przestrzega prawnych i etycznych norm dotyczących rozpowszechniania programów komputerowych i praw autorskich.

Profil kompetencyjny nauczyciela

Wiedza

Nauczyciel:

- zna tendencje rozwoju współczesnych modeli edukacyjnych w obszarze TIK;
- zna metody kształcenia i oceniania z użyciem technologii informacyjno-komunikacyjnych;
- zna źródła informacji elektronicznej oraz skuteczne metody ich wyszukiwania;
- zna narzędzia TIK do pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- zna formy i narzędzia kształcenia online;
- wie, jak celowo wykorzystać TIK na swojej lekcji;
- wie, jak TIK wspiera warunki efektywnego uczenia się i nauczania;
- zna zagrożenia wynikające z korzystania z komputera, multimediiów, internetu.

Umiejętności

Nauczyciel:

- stosuje technologie informacyjno-komunikacyjne w czasie prowadzonych zajęć;

Załącznik nr 14 (19)

- celowo i efektywnie stosuje elementy nowych podejść pedagogicznych wspieranych nowoczesnymi technologiami dla unowocześnienia swojego warsztatu pracy i poprawy efektów nauczania;
- korzysta z urządzeń mobilnych (tablica interaktywna, tablet, smartfon);
- wykorzystuje aktywizujące metody pracy wspierane TIK;
- współpracuje z innymi nauczycielami z wykorzystaniem narzędzi TIK.

Postawy

Nauczyciel:

- jest otwarty na zmiany związane z rozwojem technologii informacyjno-komunikacyjnych;
- korzystając z TIK, dba o wizerunek i bezpieczeństwo;
- promuje wśród uczniów respektowanie prywatności informacji, przestrzeganie netykiety i prawa własności intelektualnej;
- jest gotowy doskonalić się i współpracować w zakresie TIK.

Adresaci szkoleń

Pracownicy placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych, doradcy metodyczni i trenerzy oświaty

Cel ogólny

Przygotowanie pracowników do procesowego wspomaganie szkół w obszarach związanych z kształceniem kompetencji kluczowych uczniów

Cele szczegółowe szkolenia

Uczestnik szkolenia:

- charakteryzuje kompetencje kluczowe, rozumie ich rolę i znaczenie w procesie uczenia się przez całe życie oraz przygotowaniu uczniów do życia społecznego i funkcjonowania w dorosłym życiu;
- uzasadnia potrzebę rozwoju kompetencji informatycznych i wpływ procesu uczenia się–nauczania na trzecim etapie edukacyjnym na ich kształtowanie;
- wskazuje metody i techniki uczenia się/nauczania służące rozwijaniu kompetencji informatycznych i określa warunki służące ich realizacji na trzecim etapie edukacyjnym;
- zna założenia kompleksowego wspomaganie szkół i zadania instytucji systemu wspomaganie;
- prowadzi wspomaganie szkoły/przedszkola w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów, wykorzystując wiedzę na temat metod i technik uczenia się/nauczania;
- organizuje pracę zespołową nauczycieli w celu kształtowania kompetencji kluczowych uczniów;
- określa swój potencjał zawodowy oraz planuje dalszy rozwój w roli osoby prowadzącej wspomaganie szkół/przedszkoli.

Moduły dotyczące wybranej kompetencji i procesowego wspomaganie szkół

- I. Wspomaganie pracy szkoły – wprowadzenie do szkolenia.
- II. Rozwój kompetencji kluczowych w procesie edukacji.
- III. Rozwój kompetencji informatycznych na trzecim etapie edukacyjnym.
- IV. Uczenie się a rozwój kompetencji kluczowych.
- V. Efektywne wykorzystanie nowych technologii oraz informacji elektronicznej w procesie nauczania–uczenia się.
- VI. Współpraca i komunikacja z wykorzystaniem TIK.
- VII. Bezpieczne korzystanie z nowoczesnych technologii na trzecim etapie edukacyjnym.
- VIII. Wspomaganie pracy szkoły w rozwoju kompetencji informatycznych na trzecim etapie edukacyjnym.
- IX. Planowanie rozwoju zawodowego uczestników szkolenia w zakresie wspomaganie szkół.

Forma realizacji

Szkolenie *blended learning*

Czas trwania zajęć

Część stacjonarna: ok.70 godzin dydaktycznych, część e-learningowa: ok. 20 godzin

Liczebność grupy szkoleniowej

Ok. 20 osób

Treści szkolenia

Moduł I. Wspomaganie pracy szkoły – wprowadzenie do szkolenia

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- analizuje założenia kompleksowego wspomagania szkół i zadania instytucji systemu oświaty odpowiedzialnych za wspieranie szkół;
- wskazuje główne zadania osób zaangażowanych w proces wspomagania szkoły: specjaliści ds. wspomagania, ekspertów, dyrektora szkoły, nauczycieli;
- planuje wykonanie zadania polegającego na organizacji i prowadzeniu wspomagania trzech szkół/przedszkoli w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów.

Szczegółowe treści

- Założenia kompleksowego wspomagania szkół/przedszkoli.

- Etapy procesu wspomaganie szkół/przedszkoli: diagnoza pracy szkoły, planowanie i realizacja działań służących poprawie jakości pracy szkoły, ocena procesu i efektów wspomaganie.
- Zasady działania sieci współpracy i samokształcenie.
- Zadania placówek doskonalenie nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz bibliotek pedagogicznych w zakresie wspomaganie szkół/przedszkoli.
- Wymagania państwa wobec szkół i placówek oświatowych jako kierunek doskonalenie pracy szkoły w zakresie kształtowanie kompetencji kluczowych uczniów.
- Znaczenie ewaluacji pracy szkoły (zewnętrznej i wewnętrznej) w diagnozie pracy szkoły.
- Zadania osób zaangażowanych w proces wspomaganie: specjaliści ds. wspomaganie, eksperta, dyrektora szkoły, nauczycieli oraz innych pracowników szkoły.
- Charakterystyka zadania dla uczestników szkolenie, polegające na wspomaganie trzech szkół/przedszkoli w zakresie kształtowanie kompetencji kluczowych uczniów.

Zasoby edukacyjne

- Hajdukiewicz M., Wysocka J. (red.), *Nauczyciel w szkole uczącej się. Informacje o nowym systemie wspomaganie*, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2015. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 199).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 28 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 369).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 29 września 2016 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz.U. z 2016 r. poz. 1591).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 27 sierpnia 2015 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1270).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz.U. z 2015 r. poz. 1214).
- Ustawa z dn. 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2015 r. poz. 2156 oraz z 2016 r. poz. 35, 64, 195, 668 i 1010).
- Ustawa z dn. 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2014 r. poz. 191).
- Ustawa z dn. 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 198) oraz przepisy wykonawcze do wymienionych ustaw.
- [Więcej informacji dotyczących wspomaganie szkół](#) na stronie Ośrodka Rozwoju Edukacji

Zalecane metody i techniki pracy

Metody podawcze: prezentacja, wykład, film.

Metody warsztatowe: praca w grupach (analiza studium przypadku), metaplan, world café, jigsaw.

Moduł II. Rozwój kompetencji kluczowych w procesie edukacji

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- definiuje pojęcie kompetencji;
- charakteryzuje kompetencje kluczowe zgodnie z Zaleceniami Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie;
- wykazuje znaczenie kompetencji kluczowych dla przygotowania dzieci i młodzieży do dorosłego życia i funkcjonowania na rynku pracy;
- analizuje zapisy prawa oświatowego, które regulują kwestie związane z rozwijaniem kompetencji kluczowych uczniów;
- dowodzi ponadprzedmiotowego i interdyscyplinarnego charakteru kompetencji kluczowych;
- opisuje rolę szkoły w kształtowaniu kompetencji kluczowych uczniów.

Szczegółowe treści

- Kompetencje rozumiane jako wiedza, umiejętności i postawy.
- Kompetencje kluczowe w Zaleceniu Parlamentu Europejskiego – definicje.
- Społeczne i cywilizacyjne przyczyny ustanowienia kompetencji kluczowych istotnych w procesie uczenia się przez całe życie.
- Kompetencje kluczowe a rozwój intelektualny i psychomotoryczny dziecka.
- Wpływ kompetencji kluczowych na sprawne funkcjonowanie dzieci w dorosłym życiu i na rynku pracy.
- Kompetencje kluczowe w zapisach podstawy programowej oraz wymaganiach państwa wobec szkół i placówek.

- Ponadprzedmiotowy charakter kompetencji kluczowych.
- Rola różnych podmiotów środowiska szkolnego w kształtowaniu kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży.
- Zadania osoby wspomagającej szkołę w procesie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów.

Zasoby edukacyjne

- Komisja Europejska/EACEA/Eurydice, [Rozwijanie kompetencji kluczowych w szkołach w Europie. Wyzwania i możliwości tworzenia polityki edukacyjnej Raport Eurydice](#), Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg 2012 [online, dostęp dn. 30.08.2016].
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2012 r. poz. 977 z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz.U. z 2015 r. poz. 1214).
- Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2006/962/WE z dn. 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U. L 394 z 30.12.2006).

Zalecane metody i techniki pracy

Metody podawcze: wykład, prezentacja.

Metody warsztatowe: praca w grupach (analiza dokumentów), dyskusja, quiz, piramida priorytetów.

Moduł III. Rozwój kompetencji informatycznych na trzecim etapie edukacyjnym

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- charakteryzuje specyfikę rozwojową uczniów na trzecim etapie edukacyjnym w kontekście rozwijania kompetencji informatycznych;
- określa wiedzę, umiejętności i postawy ucznia trzeciego etapu edukacyjnego związane z kompetencjami informatycznymi;
- wskazuje kompetencje nauczycieli istotne dla kształtowania u uczniów kompetencji informatycznych;
- identyfikuje uwarunkowania pracy szkoły mające wpływ na kształtowanie kompetencji informatycznych uczniów na trzecim etapie edukacyjnym;
- zna propozycje zmian w obowiązującej podstawie programowej kształcenia informatycznego na trzecim i czwartym etapie edukacyjnym;
- rozumie znaczenie kompetencji informatycznych w rozwijaniu innych kompetencji kluczowych.

Szczegółowe treści

- Kompetencje informatyczne w zapisach podstawy programowej kształcenia ogólnego dla trzeciego etapu edukacyjnego oraz projekcie nowej podstawy programowej kształcenia informatycznego.
- Charakterystyka rozwojowa gimnazjalisty w kontekście kształtowania kompetencji informatycznych.

- Profil kompetencyjny ucznia i nauczyciela jako kierunek rozwoju pracy szkoły w zakresie kształtowania kompetencji informatycznych.
- Wewnętrzne uwarunkowania pracy szkoły sprzyjające kształtowaniu kompetencji informatycznych uczniów na trzecim etapie edukacyjnym.
- Wpływ kompetencji informatycznych na kształtowanie innych kompetencji kluczowych.

Zasoby edukacyjne

- Brzózka-Złotnicka I., [Praca z nowoczesnymi technologiami a zapisy podstawy programowej](#), Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2015 [online, dostęp dn. 18.06.2016].
- [Kompetencje cyfrowe młodzieży w Polsce](#), Fundacja Orange [online, dostęp dn. 18.06.2016].
- [Podstawa programowa kształcenia informatycznego. Propozycja zmian w obowiązującej podstawie programowej](#) [online, dostęp dn. 18.06.2016].
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2012 r. poz. 977).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 30 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2014 r. poz. 803).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 17 czerwca 2016 r. zmieniające rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2014 r. poz. 803).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz.U. z 2015 r. poz. 1214).
- Siuda P., [*TIK jako pomost między światem nauczycieli i uczniów*](#), Ośrodek Rozwoju Edukacji [online, dostęp dn. 18.06.2016].
- [*Sprawozdanie z realizacji Rządowego programu rozwijania kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych „Cyfrowa szkoła”*](#) [online, dostęp dn. 18.06.2016].
- Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2006/962/WE z dn. 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U. L 394 z 30.12.2006).

Zalecane metody i techniki pracy

Metody poznawcze: wykład, prezentacja.

Metody warsztatowe: dyskusja, giełda pomysłów, Jigsaw, uczenie się w małych zespołach, burza mózgów.

Moduł IV. Proces uczenia się a rozwój kompetencji kluczowych

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- opisuje przebieg procesu uczenia się;
- określa czynniki wpływające na efektywność procesu uczenia się, wynikające z najnowszej wiedzy i badań;
- uzasadnia znaczenie relacji między uczniem a nauczycielem w procesie uczenia się;
- identyfikuje czynniki sprzyjające procesom uczenia się, związane z organizacją pracy szkoły;
- wskazuje związek procesu uczenia się z kształtowaniem kompetencji kluczowych uczniów;
- łączy wiedzę na temat uczenia się z wiedzą dotyczącą procesowego wspomaganie szkół.

Szczegółowe treści

- Przebieg procesu uczenia się:
 - etapy procesu uczenia się: od nieświadomej niekompetencji do nieświadomej kompetencji;
 - rozwój umiejętności prostych i złożonych (np. na podstawie taksonomii celów wg B. Blooma) jako warunek skutecznego nauczania.
- Czynniki wpływające na proces uczenia się:
 - podmiotowość ucznia w procesie uczenia się;
 - znajomość metod i technik służących poznaniu własnych strategii uczenia się;

- łączenie wiedzy (nowej z dotychczas posiadaną, wiedzy z różnych dziedzin), hierarchiczne porządkowanie wiedzy;
 - praktyczne wykorzystywanie zdobywanej wiedzy i umiejętności w szkole oraz codziennym życiu;
 - wpływ motywacji i emocji na przebieg procesu uczenia się;
 - możliwości i ograniczenia ludzkich zdolności do przyswajania informacji.
- Środowiska edukacyjne sprzyjające uczeniu się:
 - relacje nauczyciel – uczeń,
 - praca zespołowa,
 - metody pracy nauczyciela,
 - indywidualizacja nauczania,
 - organizacja przestrzeni szkolnej.
 - Proces uczenia się drogą do kształtowania i rozwijania kompetencji kluczowych uczniów:
 - wiedza o przebiegu procesu uczeniu się jako podstawa do budowania skutecznej diagnozy pracy szkoły,
 - monitorowanie procesu uczenia się jako istotny element wdrażania zmian służących kształtowaniu kompetencji kluczowych uczniów.

Zasoby edukacyjne

- Borek A., Domerecka B., [Dobrze zorganizowana aktywność i bierność](#), System Ewaluacji Oświaty [online, dostęp dn. 14.09.2016].

- Dumont H., Istanc D. Benavides F., *Istota uczenia się. Wykorzystanie wyników badan w praktyce*, Wolters Kluwer, Warszawa 2013.
- Hattie J., *Widoczne uczenie się dla nauczycieli*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa 2015.
- Ligęza A., Franczak J., [Jak analizuje się wyniki egzaminów zewnętrznych w polskich szkołach? Raport z wyników ewaluacji zewnętrznej](#), System Ewaluacji Oświaty [online, dostęp dn. 14.09.2016].
- Marzano R.J., *Sztuka i teoria skutecznego nauczania*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa 2012.
- Okoń W., *Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*, Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 1998.
- Rosenberg M., *Porozumienie bez przemocy*, Jacek Santorski & Co Agencja Wydawnicza, Warszawa 2009.
- Schaffer D.R., Kipp K., *Psychologia rozwoju. Od dziecka do dorosłości*, Harmonia, Gdańsk 2015.
- Swat-Pawlicka M., Pawlicki A., [Analiza niektórych danych w związku z wymaganiem Uczniowie są aktywni](#), System Ewaluacji Oświaty [online dostęp dn.14.09.2016].
- Taraszkiewicz M., Plewka Cz., *Uczymy się uczyć*, Towarzystwo Wiedzy Powszechnej, Warszawa 2010.
- Tędziągolska M., [W jaki sposób szkoła mówi, że warto się uczyć?](#), System Ewaluacji Oświaty [online, dostęp dn. 14.09.2016].

Zalecane metody i techniki pracy

Metody podawcze: prezentacja, wykład.

Metody warsztatowe: stacje zadaniowe, dyskusja, 5Q, sześć myślowych kapeluszy.

Moduł V. Efektywne wykorzystanie nowych technologii oraz informacji elektronicznej w procesie nauczania–uczenia się

Cele operacyjne

Uczestnik:

- określa rolę nowoczesnych technologii we wspieraniu procesu nauczania/uczenia się;
- definiuje poziomy integracji technologii w procesie edukacji na przykładzie modelu SAMR,
- charakteryzuje najnowsze trendy związane z wykorzystywaniem technologii w edukacji;
- wskazuje wybrane narzędzia i zasoby wspierające proces nauczania/uczenia się w gimnazjum;
- analizuje przykłady dobrych praktyk, wykorzystania TIK w procesie nauczania/uczenia się ucznia w gimnazjum na przedmiotach nieinformatycznych;
- określa możliwości wykorzystania TIK w pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz w indywidualizacji nauczania;
- stosuje wiedzę o trendach i możliwościach wykorzystywania nowoczesnych technologii w procesie nauczania/uczenia się we wspomaganie szkół.

Szczegółowe treści

- Najnowsze trendy wykorzystania nowych technologii w edukacji (edukacja wyprzedzająca, programowanie, grywalizacja, rzeczywistość rozszerzona).

- Poziomy integracji technologii w procesie edukacji na przykładzie modelu SAMR (Substitution, Augmentation, Modification, Redefinition).
- Metody nauczania i oceniania wspomagane nowymi technologiami (WebQuest, odwrócona lekcja, e-portfolio, ocenianie kształtujące).
- Wykorzystywanie nowoczesnych technologii w procesie nauczania/uczenia się – narzędzia na trzecim etapie edukacyjnym:
 - powtarzanie i utrwalanie wiedzy, np. LearningApps, Kahoot, Quizizz, JigsawPlanet,
 - wsparcie krytycznego myślenia, kreatywności i innowacji, np. Prezi, ToonDoo, Voki, Photo Story 3 for Windows,
 - rozwijanie zainteresowań, np. Padlet, Pinterest, Mural.ly, Story Jumper,
 - gromadzenie i udostępnianie zasobów, integracja wiedzy, np. Kody QR, Pinterest, Blendspace, Mentormob,
 - kodowanie, programowanie, np. Scratch+Arduino, App Inventor, Eclipse.
- Aplikacje mobilne w pracy nauczyciela i ucznia gimnazjum (wady i zalety, uwarunkowania techniczne ich pozyskiwania, mobilne kolekcje, udostępnianie treści w chmurze).
- Zasoby internetu wspierające proces nauczania/uczenia się na trzecim etapie edukacyjnym:
 - platformy edukacyjne, np. Scholaris, E-podręczniki, Mistrzowie Kodowania, Godzina Kodowania, Minstructor, KhanAkademy,
 - blogi/portale edukacyjne, np. Superbelfrzy.edu.pl, Edunews.pl, Narzedziaetwinning.blogspot.com.
- Informacja i jej źródła w procesie uczenia się/nauczania ucznia gimnazjum:
 - źródła informacji elektronicznej,
 - metody wyszukiwania,
 - gromadzenie, selekcja, rozpowszechnianie, przetwarzanie informacji,

- krytyczna ocena informacji,
- normy etyczne w korzystaniu ze źródeł i posługiwaniu się informacją.
- Obszary wykorzystania TIK w indywidualizacji nauczania oraz w procesie uczenia się ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi:
 - osłabiona zdolność rozumienia omawianych problemów,
 - słaba koncentracja,
 - zaburzenia spostrzegania słuchowego i wzrokowego,
 - nieumiejętność selekcjonowania informacji,
 - problemy z motoryką małą (dysgrafia),
 - trudność z nauką w licznej grupie.
- Wskaźniki informujące o potrzebie rozwoju szkoły w zakresie wykorzystywania nowoczesnych technologii w procesie nauczania/uczenia się na trzecim etapie edukacyjnym.

Zasoby edukacyjne

- Filiciak M., Sijko K., Tarkowski A., [Nauka programowania w szkołach: czas na upgrade?](#) [online, dostęp dn. 24.06.2016].
- Górecka D., [Cyfrowa przyszłość: katalog kompetencji medialnych i informacyjnych](#) [online, dostęp dn. 24.06.2016].
- Kopciał P., [Mój projekt w języku Scratch](#) [online, dostęp dn. 24.06.2016].
- [Kompetencje informacyjne w procesie uczenia się przez całe życie: wytyczne](#) [online, dostęp dn. 27.06.2016].
- Kuruliszwili S. (red.), *Komputer w edukacji gimnazjalno-licealnej*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2011.

- [Laboratorium Dydaktyki Cyfrowej](#) [online, dostęp dn. 10.10.2016].
- Lewowicki T., Siemieniecki B. (red.), *Cyberprzestrzeń i edukacja*, Adam Marszałek, Toruń 2012.
- Lewowicki T., Siemieniecki B. (red.), *Nowe media w edukacji*, Adam Marszałek, Toruń 2012.
- Muchacki M., *Cywilizacja informatyczna i Internet: konteksty współczesnego konsumenta TI*, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2014.
- Niedźwiedzka B., Hunskar I., [Zostań lepszym nauczycielem kompetencji informacyjnych](#) [online, dostęp dn. 24.06.2016].
- Ostrowska M., Sterna D., [Technologie informacyjno-komunikacyjne na lekcjach: przykładowe konspekty i polecane praktyki](#) [online, dostęp dn. 24.06.2016].
- Pitler H., Hubbell E.R., Kuhn M., [Efektywne wykorzystanie nowych technologii na lekcjach](#) [online, dostęp dn. 24.06.2016].

Zalecane metody i techniki pracy

Metody podawcze: wykład interaktywny, prezentacja.

Metody warsztatowe: *indywidualna praca przy komputerze/ tablecie*, ćwiczenia dotyczące kodowania z wykorzystaniem przykładowych programów, ćwiczenia praktyczne w zakresie zakładanie kont w aplikacjach z wykorzystaniem komputera, tablicy interaktywnej, tabletów, smartfonów, praca w parach w wybranych aplikacjach interaktywnych lub chmurowych z wykorzystaniem laptopów i urządzeń mobilnych.

Moduł VI. Współpraca i komunikacja z wykorzystaniem TIK

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- określa uwarunkowania efektywnej współpracy i komunikacji z wykorzystaniem nowych technologii;
- identyfikuje sytuacje edukacyjne zakładające współpracę i wymianę informacji z wykorzystaniem TIK w gimnazjum;
- wskazuje wybrane narzędzia TIK wspierające komunikację i współpracę online uczniów i nauczycieli;
- stosuje wybrane narzędzia TIK wspierające współpracę i komunikację w realizacji zadań osoby wspomagającej szkołę w procesie kształtowania kompetencji informatycznych uczniów.

Szczegółowe treści

- Czynniki warunkujące efektywną współpracę i komunikację z wykorzystaniem nowych technologii.
 - wybór narzędzia do pracy grupowej,
 - wybór zadania,
 - dobór uczestników grupy z uwzględnieniem ról grupowych,
 - organizacja pracy grupy,
 - monitorowanie pracy grupy.
- Rola nauczyciela w organizowaniu współpracy uczniów (planista, moderator/facylitator, arbiter, ewaluator).
- Komunikacja i współpraca uczniów na trzecim etapie edukacyjnym z wykorzystaniem TIK.

- Korzyści wynikające z wykorzystania nowoczesnych technologii we współpracy i komunikacji uczniów – przykłady sytuacji edukacyjnych sprzyjających wykorzystaniu nowoczesnych technologii:
 - realizacja projektów edukacyjnych – np. serwery i dyski wirtualne;
 - zespołowe rozwiązywanie problemów – praca w chmurze;
 - interaktywne ćwiczenia, np. quizy, puzzle, wykreślanki, krzyżówki;
 - generowanie nowych rozwiązań, np. zamknięte grupy zadaniowe w portalach społecznościowych;
 - działania twórcze, np. blogi przedmiotowe.
- Wykorzystanie narzędzi TIK wspierających uczenie się we współpracy, np. Google Drive, Padlet, Pinterest, Blogger, Facebook, Mindmap, LearningApps.
- Komunikacja z wykorzystaniem nowych technologii – komunikatory tekstowe, głosowe i wideo, np. Skype, Google Hangouts, Messenger FB, Snapchat.
- Komunikacja i współpraca nauczycieli z wykorzystaniem TIK:
 - współpraca online, np. Pinterest, ScribLinc, Padlet, Edmodo, Moodle, Realtime Board, Trello;
 - zamknięte grupy zadaniowe na portalach społecznościowych, np. Facebook, YouTube;
 - serwery i dyski wirtualne, np. Google+, Dropbox, OneDrive;
 - blogi przedmiotowe, np. Wordpress, Blogger, Weebly;
 - komunikatory tekstowe, głosowe i wideo, np. Skype, Google Hangouts, Messenger FB.

Zasoby edukacyjne

- Bobula S., Karaszewski N., Kołodziejczyk J., Salamon-Bobińska K., [Nauczanie kooperatywne](#) [online, dostęp dn. 10.10.2016].
- Cużytek M., [Porozumienie w szkole: doskonalenie umiejętności mediacyjnych pracownika odpowiedzialnego za wspomaganie szkół](#) [online, dostęp dn. 24.06.2016].
- Hejda A., Szczęsny P., Habis A., [Multimedia i nowoczesna komunikacja](#) [online, dostęp dn. 27.06.2016].
- [Jak pracować metodą projektową z grupami?](#) [online, dostęp dn. 27.06.2016].
- Kielban Ł., [Netykieta: kultura komunikacji w sieci](#) [online, dostęp dn. 24.06.2016].

Zalecane metody i techniki pracy

Metody podawcze: wykład, prezentacja.

Metody warsztatowe: puzzle interaktywne. tworzenie bloga/forum/grupy społecznościowej, dziennik projektu edukacyjnego, teczka projektu edukacyjnego, elektroniczne portfolio, terminarz online (np. Google Kalendarz), współdzielenie dokumentów.

Moduł VII. Bezpieczne korzystanie z nowoczesnych technologii na trzecim etapie edukacyjnym

Cele operacyjne

Uczestnik:

- identyfikuje zagrożenia związane z wykorzystaniem nowoczesnych technologii na trzecim etapie edukacyjnym;

- określa sposoby zapobiegania i reagowania na zidentyfikowane zagrożenia;
- wskazuje narzędzia zapewniające bezpieczeństwo ucznia gimnazjum w sieci;
- wskazuje zasoby przydatne w pracy nauczyciela gimnazjum w zakresie realizacji zajęć z bezpiecznego korzystania z TIK;
- wyjaśnia zasady korzystania z cudzych utworów i stosuje je w planowaniu pracy osoby wspomagającej.

Szczegółowe treści

- Uczeń i nauczyciel bezpieczni w sieci.
 - zagrożenia związane z wykorzystaniem technologii na trzecim etapie edukacyjnym: niebezpieczne treści, przemoc rówieśnicza w sieci, uzależnienie od gier komputerowych i internetu.
 - formy przygotowania uczniów do bezpiecznego korzystania z nowych technologii: zajęcia komputerowe, godziny z wychowawcą, Dni Bezpiecznego Internetu, Kodeks TIK.
- Uzależnienia i higiena korzystania z mediów.
- Zasoby przydatne w pracy nauczyciela gimnazjum w zakresie realizacji zajęć z bezpiecznego korzystania z TIK:
 - Edukacjamedialna.edu.pl (scenariusze zajęć),
 - Dzieckowsieci.fdn.pl (materiały edukacyjne),
 - Legalnakultura.pl (prawo w kulturze),
 - Prawokultury.pl
 - Wylogujsie.org
- Współpraca z rodzicami w zakresie kształtowania nawyków bezpiecznego korzystania z internetu.
- Prawo autorskie w pracy nauczyciela i osoby wspomagającej:

- przedmiot prawa autorskiego;
 - dozwolony użytek prywatny i dozwolony użytek edukacyjny;
 - domena publiczna;
 - wolne licencje;
 - materiały udostępnione na wolnych licencjach: teksty (Wikipedia, Polona, Wolne Lektury), grafika (Pixabay ,Pexels, Picjumbo), wideo (YouTube, Openculture, Adapter), audio – Musopen ,Open Music Archive, SounBible;
 - udostępnianie materiałów w sieci (własnych i innych autorów).

Zasoby edukacyjne

- Czajka R., Lipszyc J., [Poradnik bezpieczeństwa mobilnego](#) [online, dostęp dn. 24.06.2016].
- Ganicz T., [Domena publiczna](#) [online, dostęp dn. 27.06.2016].
- Grodecka K., Śliwowski K., [Przewodnik po Otwartych Zasobach Edukacyjnych](#) [online, dostęp dn. 27.06.2016].
- Siewicz K., [Prawo autorskie w edukacji: jak unikać naruszeń?](#) [online, dostęp dn. 27.06.2016].
- Pyżalski J., *Agresja elektroniczna wśród dzieci i młodzieży*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Sopot 2011.

Zalecane metody i techniki pracy

Metody podawcze: prezentacja.

Metody warsztatowe: dyskusja, wyszukiwanie zasobów, praca z kalkulatorem domeny publicznej, praca w parach z narzędziem do oznaczania materiałów licencjami Creative Commons, dostępnym na stronie Koalicji Otwartej Edukacji.

Moduł VIII. Wspomaganie pracy szkoły w rozwoju kompetencji TIK na trzecim etapie edukacyjnym

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- określa rolę i zakres działania osoby wspomagającej szkołę/placówkę w zakresie kształtowania kompetencji informatycznych;
- wspiera szkołę w przeprowadzeniu diagnozy jej pracy pod kątem rozwoju kompetencji informatycznych uczniów;
- stosuje metody i narzędzi służące diagnozie, dostosowując je do obszarów związanych z rozwojem kompetencji informatycznych uczniów oraz specyfiki szkoły;
- wyznacza cele i proponuje rozwiązania służące rozwojowi kompetencji informatycznych uczniów;
- współpracuje z nauczycielami oraz dyrektorem szkoły przy tworzeniu i realizacji planu wspomagania szkoły;
- zapewnia sprawną organizację form doskonalenia nauczycieli, w tym dobór kompetentnych ekspertów;
- monitoruje i ocenia działania wspierające nauczycieli w rozwoju kompetencji informatycznych uczniów;
- stosuje narzędzia TIK wykorzystywane na poszczególnych etapach procesu wspomagania oraz w prowadzeniu sieci współpracy i samokształcenia, w tym platformy e-learningowe;
- wskazuje przykłady dobrej praktyki kompleksowego wspomagania szkół i placówek z wykorzystaniem TIK.

Szczegółowe treści

- Rola i zadania osoby wspomagającej pracę szkoły w rozwoju kompetencji informatycznych.
- Diagnoza pracy szkoły w obszarze kształtowania kompetencji informatycznych uczniów na trzecim etapie edukacyjnym:
 - etapy diagnozy pracy szkoły,
 - źródła informacji na temat szkoły w obszarach związanych z rozwojem kompetencji informatycznych uczniów,
 - narzędzia diagnostyczne służące określeniu potrzeb szkoły w zakresie rozwoju kompetencji informatycznych uczniów,
 - warsztat diagnostyczno-rozwojowy służący określeniu kierunków działań pracy szkoły na rzecz rozwoju kompetencji informatycznych uczniów.
- Planowanie działań służących poprawie jakości pracy szkoły w obszarze kształtowania kompetencji informatycznych uczniów:
 - metody formułowania celów procesu wspomagania,
 - metody planowania procesu wspomagania.
- Realizacja działań szkoły, których celem jest rozwijanie kompetencji informatycznych na trzecim etapie edukacyjnym:
 - formy doskonalenia nauczycieli,
 - sposoby wspierania nauczycieli we wdrażaniu zmian w pracy szkoły,
 - kryteria wyboru ekspertów z zakresu rozwoju kompetencji informatycznych uczniów.
- Monitorowanie i ewaluacja procesu wspomagania: narzędzia służące do oceny działań i ich efektów.
- Zmiana jako element rozwoju szkoły.
- Organizowanie i prowadzenie sieci współpracy i samokształcenia w obszarze wykorzystania nowoczesnych technologii w procesie nauczania–uczenia się.

- TIK jako narzędzie wspomagania – warsztat pracy osoby wspomagającej szkołę w procesie kształtowania kompetencji informatycznych uczniów.

Zasoby edukacyjne

- [Informacje dotyczące zasad prowadzenia wspomagania szkół i organizowania sieci współpracy i samokształcenia wraz z materiałami szkoleniowymi](#), Ośrodek Rozwoju Edukacji
- Gołowska A. (red.), [Szkoła wobec wymagań państwa. Poradnik dla nauczycieli i dyrektorów](#), Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2015 [online, dostęp dn. 24.06.2016].
- Kocurek M., Sołtysińska I., Świeży M., Wachna-Sosin I., [Przewodnik metodyczny dla koordynatorów sieci współpracy i samokształcenia](#), Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2015 [online, dostęp dn. 24.06.2016].
- Ośrodek Rozwoju Edukacji, [Wymagania państwa. Uporządkowanie priorytetów i celów szkoły](#) [online, dostęp dn. 24.06.2016].

Zalecane metody i techniki pracy

Metody podawcze: wykład, prezentacja.

Metody warsztatowe: elektroniczna ankieta (np. ankieta Google, Ankietka.pl, Survio.pl), wywiad, dyskusja, storytelling.

Moduł IX. Planowanie rozwoju zawodowego uczestników szkolenia w zakresie wspomagania szkół

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- charakteryzuje kompetencje, które powinna rozwijać osoba odpowiedzialna za wspomaganie szkół;
- określa swoje mocne strony, które wykorzysta we wspomaganiu szkoły;
- identyfikuje swoje deficyty, utrudniające prowadzenie wspomagania szkół;
- wyznacza kierunek rozwoju zawodowego i przygotowuje plan działania.

Szczegółowe treści

- Kompetencje potrzebne do prowadzenia procesu wspomagania na czterech etapach:
 - pomoc w diagnozowaniu potrzeb szkoły;
 - ustalenie sposobów działania prowadzących do zaspokojenia potrzeb szkoły;
 - zaplanowanie form wspomagania i ich realizacja;
 - ocena przebiegu i efektów.
- Analiza własnych zasobów i ograniczeń, które mają wpływ na realizację wspomagania:
 - stosunek do wspomagania jako zadania (relacja ja – zadanie);
 - stosunek do innych osób zaangażowanych w proces wspomagania (relacja ja – inni);
 - postrzeganie siebie jako osoby wspomagającej (relacja ja – ja).

- Zasoby zewnętrzne jako wsparcie dla osoby prowadzącej wspomaganie.
- Cele rozwojowe: indywidualne oraz własnej instytucji.
- Plan własnego rozwoju w kontekście zadań stojących przed osobą prowadzącą wspomaganie szkół/przedszkoli.

Zasoby edukacyjne

- Boydell T., Leary M., *Identyfikacja potrzeb szkoleniowych*, Wolters Kluwer, Kraków 2006.
- Hajdukiewicz M. (red.), [Jak wspomagać pracę szkoły? Poradnik dla pracowników instytucji systemu wspomagania, z. 1. Założenia nowego systemu doskonalenia nauczycieli](#), Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2015, s. 13–17 [także online, dostęp dn. 16.09.2016].
- Ośrodek Rozwoju Edukacji, [Materiały szkoleniowe – Letnia Akademia SORE](#) [online, dostęp dn. 16.09.2016].
- Ośrodek Rozwoju Edukacji, [Materiały szkoleniowe – Zimowa Akademia SORE](#) [online, dostęp dn. 16.09.2016].

Zalecane metody i techniki pracy

Metody warsztatowe: praca zespołowa, praca indywidualna (refleksja, autodiagnoza, planowanie), koło diagnostyczne, plan osobistego rozwoju.